

เบี่ยงกลับชีวิตของอาชญากรมืออาชีพ¹

เพลินใจ แต่เกษม²

การปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดโดยวิธีการลงโทษจำคุก เป็นการตอบสนองต่อวัตถุประสงค์ของการลงโทษ (Objectives of Punishment) ในหลายประการด้วยกัน ตั้งแต่การแก้แค้นทดแทน (Retribution) การข่มขู่ยับยั้ง (Deterrence) ทั้งแบบทั่วไป คือ การลงโทษผู้กระทำผิดเพื่อยับยั้งมิให้ผู้อื่นกระทำตามและเกรงกลัวที่จะกระทำผิด รวมทั้งการข่มขู่ยับยั้งเฉพาะราย ซึ่งเป็นการลงโทษตัวผู้กระทำผิดโดยตรงเพื่อให้เกิดความเกรงกลัว และไม่กล้ากระทำผิดอีกในอนาคต ขณะเดียวกันการจำคุกยังเป็นการตัดโอกาสในการกระทำผิด (Incapacitation) โดยแยกผู้กระทำผิดออกจากสังคมเพื่อมิให้สามารถก่อความเดือดร้อนต่อสังคมได้อีก แต่การแยกผู้กระทำผิดออกจากสังคมโดยวิธีการจำคุกนั้นเป็นเพียงการแยกออกจากสังคมชั่วคราว เนื่องจากผู้กระทำผิดเหล่านี้ต้องพ้นโทษและกลับไปใช้ชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม ดังนั้นการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังในเรือนจำ จึงมีการปรับเปลี่ยนจากวิธีการที่เน้นเพียงการควบคุมอย่างเดียวให้มีการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด (Rehabilitation) เข้าไปด้วย และถือเป็นภารกิจสำคัญที่กรมราชทัณฑ์ได้จัดทำแผนทิศทางการกรมราชทัณฑ์ ฉบับที่ 2 (พ.ศ.2546-2550) โดยมีพันธกิจ (Mission) ที่สำคัญ 2 ประการด้วยกัน ได้แก่

1. ควบคุมผู้ต้องขังอย่างมีอาชีว
2. แก้ไขและพัฒนาพฤตินิสัยให้เป็นพลเมืองที่มีคุณภาพประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศ

จากพันธกิจทั้ง 2 ประการดังกล่าว สะท้อนให้เห็นว่ากรมราชทัณฑ์ มิใช่มีหน้าที่เพียงควบคุมผู้ต้องขังมิให้หลบหนีแต่เพียงอย่างเดียว แต่ผู้ต้องขังต้องได้รับการแก้ไขปรับเปลี่ยนทัศนคติและพฤตินิสัยให้เป็นบุคคลที่สังคมพึงปรารถนา และสามารถเป็นทรัพยากรบุคคลที่มีคุณค่าต่อการพัฒนาประเทศ เมื่อพิจารณา

¹ เอกสารประกอบการประชุมคู่ขนาน เรื่อง “การเผยแพร่ผลงานวิจัยดีเด่นของกระทรวงยุติธรรม ปี 2549” การประชุมทางวิชาการระดับชาติว่าด้วยงานยุติธรรม ครั้งที่ 5

² นักทฤษฎีอาชญาวิทยา หัวหน้ากลุ่มงานพัฒนาระบบการพัฒนาพฤตินิสัย สำนักวิจัยและพัฒนากระบวนการราชทัณฑ์ กรมราชทัณฑ์ สังคมวิทยาและมานุษยวิทยามานุษยวิทยาเบื้องต้น 1 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ สังคมสงเคราะห์ศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาสังคมสงเคราะห์ในกระบวนการยุติธรรม มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

จากตัวแบบของระบบงานราชทัณฑ์ในปัจจุบันกำลังเดินไปตามแนวทางของระบบการราชทัณฑ์เชิงอบรมแก้ไข การปลูกฝังทัศนคติที่ถูกต้องแก่ผู้ต้องขังและการส่งเสริมการให้ความรู้พื้นฐาน รวมทั้งการฝึกวิชาชีพแก่ผู้ต้องขัง เรือนจำจึงเน้นในเรื่องการพัฒนาอบรมแก้ไขทั้งทางจิตใจ ทัศนคติ การศึกษา การฝึกอาชีพและพัฒนาคุณภาพชีวิต ทั้งนี้เพื่อให้ผู้ต้องขังได้มีทักษะความรู้ที่จะสามารถนำไปใช้ในชีวิตหลังพ้นโทษโดยไม่กลับมากระทำผิดซ้ำอีก

ซึ่งแม้ว่ากฎหมายจะบัญญัติบทลงโทษผู้กระทำความผิดกฎหมายด้วยการจำคุกจนถึงโทษสูงสุดคือการประหารชีวิตก็ตาม แต่จากข่าวการก่ออาชญากรรมในสื่อต่างๆ ทั้งหนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ วิทยุ ฯลฯ ที่มิให้เห็นอยู่ไม่เว้นแต่ละวัน ทำให้ทราบว่ปัญหาอาชญากรรมเป็นปัญหาของชาติอย่างหนึ่งที่นับวันจะยิ่งทวีความรุนแรงขึ้นเรื่อย ๆ อีกทั้งวิธีการก่ออาชญากรรมก็มีความแปลกใหม่ให้เห็นอยู่บ่อยครั้ง ซึ่งแสดงให้เห็นว่าผู้กระทำความผิดเหล่านั้นไม่หวั่นเกรงต่อกฎหมายของบ้านเมืองเลย ถึงแม้ว่าท้ายที่สุดแล้วผู้กระทำความผิดเหล่านั้นก็ต้องถูกดำเนินคดีตามขั้นตอนของกระบวนการยุติธรรมเพื่อรับโทษที่เขาก่อไว้ต่อไป

จากสถิติของกองแผนงาน กรมราชทัณฑ์ สํารวจ ณ วันที่ 31 สิงหาคม 2548 พบว่า มีนักโทษเด็ดขาดจำนวนทั้งสิ้น 121,320 คน เมื่อแยกตามจำนวนครั้งที่ต้องโทษนั้น พบว่า มีผู้กระทำความผิดตั้งแต่ 3-5 ครั้งขึ้นไปจำนวน 4,565 คน คิดเป็นร้อยละ 3.77 รายละเอียดปรากฏตามตาราง ดังต่อไปนี้

ตารางแสดงสถิตินักโทษเด็ดขาด แยกตามจำนวนครั้งที่ต้องโทษ

จำนวนครั้งที่ต้องโทษ	ชาย	หญิง	รวม	ร้อยละ
ต้องโทษครั้งที่ 1	86,156	19,263	104,779	86.37
ต้องโทษครั้งที่ 2	10,708	1,268	11,976	9.87
ต้องโทษครั้งที่ 3	2,622	203	2,825	2.33
ต้องโทษครั้งที่ 4	918	63	981	0.81
ต้องโทษ 5 ครั้งขึ้นไป	740	19	759	0.63
รวมต้องโทษตั้งแต่ 3-5 ครั้งขึ้นไป	4,280	285	4,565	3.77
รวมทั้งสิ้น	100,504	20,816	121,320	100

กองแผนงาน กรมราชทัณฑ์ สํารวจ ณ วันที่ 31 สิงหาคม 2548

จากสถิติดังกล่าวจะเห็นได้ว่าจำนวนผู้ต้องขังที่กระทำความผิดซ้ำตั้งแต่ 3 ครั้งขึ้นไปมีนับพันคน ผู้กระทำความผิดเหล่านี้เป็นอาชญากรมืออาชีพซึ่งกระทำความผิดติดนิสัยถูกดำเนินคดีซ้ำหลายครั้ง บางคนใช้ชีวิตอยู่ในเรือนจำยาวนานกว่านอกเรือนจำ บุคคลเหล่านี้ถือเป็นทรัพยากรสังคมที่เป็นปัญหาซึ่งกรมราชทัณฑ์ต้องให้ความสำคัญในการแก้ไข เพราะการที่จะสามารถลดจำนวนผู้ต้องขังที่กระทำความผิดซ้ำซากลงได้จะทำให้สังคมยอมรับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของกรมราชทัณฑ์ รวมทั้งยอมรับผู้กระทำความผิดที่ผ่านการอบรมแก้ไขจากเรือนจำ กลับไปสู่สังคมได้อีกด้วย

ในการนี้ ผู้ศึกษาจึงมองว่าการที่บุคคล ๆ หนึ่ง จะกระทำผิดซ้ำซากตั้งแต่ 3 ครั้งขึ้นไปซึ่งอาจจะถูกจับกุมหรือหลุดรอดจากการถูกจับกุมโดยไม่เกรงกลัวต่อโทษทัณฑ์ที่จะได้รับ ด้วยความตั้งใจ มีเทคนิควิธีการ และคิดวางแผนการ โดยไตร่ตรองไว้ก่อนอย่างแยบยลนั้น น่าจะกล่าวได้ว่าบุคคลเหล่านั้นเป็นอาชญากรมืออาชีพโดยแท้จริง ดังนั้น หากจะลดจำนวนอาชญากรมืออาชีพลง จึงควรที่จะมีการศึกษาวิจัยถึงวิถีชีวิต สภาพความเป็นอยู่ ลักษณะการเลี้ยงดู ลักษณะของครอบครัว ลักษณะบุคลิกภาพ ฯลฯ ว่าอะไรเป็นแรงผลักดันที่ส่งผลให้เขาเหล่านั้นก่ออาชญากรรมซ้ำซากหรือรุนแรงจนเป็นเหตุให้ผู้อื่นได้รับความเดือดร้อน ทั้งนี้ เพื่อเป็นสิ่งชี้แนะให้กรมราชทัณฑ์ได้นำข้อมูลเหล่านั้นมาใช้ประโยชน์ในทางปฏิบัติเพื่อปรับปรุงการแก้ไขผู้ต้องขังกลุ่มนี้ได้อย่างถูกต้อง และเหมาะสมต่อไป

■ วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาเบื้องหลังชีวิตของอาชญากรมืออาชีพใน 3 ประเภทคดี คือ คดียาเสพติด คดีเกี่ยวกับทรัพย์สิน และคดีมือปืนรับจ้าง

2.2 เพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่เป็นแรงผลักดันสู่การเป็นอาชญากรมืออาชีพ

2.3 เพื่อศึกษา ลักษณะบุคลิกภาพของอาชญากรมืออาชีพ

2.4 เพื่อแสวงหาแนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหการก่ออาชญากรรมของอาชญากรมืออาชีพ

สาเหตุที่ผู้ศึกษาเลือกที่จะศึกษาอาชญากรมืออาชีพในคดียาเสพติด คดีเกี่ยวกับทรัพย์สิน และคดีมือปืนรับจ้าง เนื่องจากสถิติของกองแผนงานกรมราชทัณฑ์ พบว่า มีสถิติจำนวนผู้กระทำผิด

ในคดียาเสพติดสูงสุด รองลงมา คือ คดีความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน ส่วนคดีมือปืนรับจ้างสาเหตุที่เลือกศึกษาเพราะเป็นคดีที่น่าสนใจ

นอกจากนี้ การที่ศึกษาลักษณะบุคลิกภาพของอาชญากรมืออาชีพ เนื่องจากมีผลการศึกษาวิจัยหลายเรื่องทั้งในประเทศและต่างประเทศที่พบว่าอาชญากรส่วนใหญ่จะมีปัญหาในเรื่องของบุคลิกภาพและปัญหาด้านสุขภาพจิต ผู้ศึกษาจึงมีความสนใจที่จะศึกษาถึงลักษณะบุคลิกภาพของอาชญากรมืออาชีพว่าจะเหมือนหรือแตกต่างจากผลศึกษาวิจัยที่ผ่านมาอย่างไรบ้าง

■ ระบบการศึกษา

1. วิธีการศึกษา

ในการศึกษาวิจัยเรื่อง “เบื้องหลังชีวิตอาชญากรมืออาชีพ” มีวิธีการศึกษา ดังต่อไปนี้

1. ศึกษา ค้นคว้า จากเอกสาร (Documentary Research) โดยการศึกษาจากหนังสือ บทความ วิทยานิพนธ์ งานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

2. การศึกษาวิจัยในเชิงสำรวจ (Survey Research) ซึ่งผู้วิจัยทำการศึกษาภาคสนาม (Field Research) โดยการใช้แบบสอบถาม (Questionnaires) ที่สร้างขึ้น และแบบทดสอบมาตรฐานทางจิตวิทยา ซึ่งประกอบด้วย แบบทดสอบบุคลิกภาพ 16PF และแบบทดสอบ S.C.T. (Sentence Completion Test) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากนักโทษเด็ดขาดที่มีลักษณะของการเป็นอาชญากรมืออาชีพใน 3 ประเภท คดีฯ ละ 15 คนรวมทั้งสิ้น 45 คน

3. การศึกษาในเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ผู้ศึกษาคัดเลือกกรณีศึกษาที่มีคดีน่าสนใจ มีพฤติการณ์กระทำผิดซ้ำหลาย ๆ ครั้ง และ

หาเลี้ยงชีพด้วยการกระทำผิด โดยเลือกจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 45 คนข้างต้นที่ได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม และแบบทดสอบทางจิตวิทยาเรียบร้อยแล้ว จำนวน 6 คน ในทั้ง 3 ประเภทคือ ๒ คน โดยทำการสัมภาษณ์เชิงลึกอย่างละเอียดทราบรายบุคคล

2 ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มีขั้นตอนของการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ทำการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง โดยทำการศึกษารวบรวมแนวคิดทฤษฎี จากหนังสือ ตำรา บทความ วารสาร วิทยานิพนธ์ ผลงานวิจัย และเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

2. กำหนดขอบเขตและเนื้อหาของแบบสอบถาม จากการสรุปข้อมูลที่ได้มาจากการทบทวนวรรณกรรม เพื่อให้ครอบคลุมเนื้อหาที่ต้องการศึกษาวิจัย

3. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นมาให้อาจารย์ที่ปรึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบ เพื่อให้แบบสอบถามมีความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Contents Validity) และปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามให้เหมาะสม

4. ทำการทดสอบความเที่ยงตรง (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยนำแบบสอบถามที่ได้ไปทดสอบ (Pre-test) กับนักโทษเด็ดขาดในคดีอาญาเสพติด คดีเกี่ยวกับทรัพย์สิน คดีมีอุปนิสัยรับจ้างของเรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานคร ซึ่งไม่ได้รวมอยู่ในกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาวิจัย จำนวน 20 ราย จากนั้น จึงนำแบบสอบถามมาตรวจหาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS คำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟ่า (Coefficient Alpha) ของ Cronbach โดยได้ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟ่าของ

แบบสอบถามเท่ากับ 0.7 ขึ้นไป ถือเป็นค่าความเชื่อมั่นอยู่ในเกณฑ์ที่จะนำไปใช้ได้

5. นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบและนำไปเก็บข้อมูลจากกลุ่มประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัย

3 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

อาชญากรมืออาชีพนับว่ามีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการยุติธรรมเป็นอย่างดี บุคคลที่กระทำผิดซ้ำซากทั้งที่ถูกจับกุมและไม่ถูกจับกุมตั้งแต่ 3 ครั้งขึ้นไป โดยยึดพฤติกรรมการกระทำผิดเป็นอาชีพเพื่อหารายได้ หรือพฤติกรรมการกระทำผิดนั้นมีปัจจัยบางอย่างเป็นแรงผลักดันให้กระทำผิดซ้ำซาก โดยเป็นการกระทำผิดด้วยความตั้งใจไม่ใช่เป็นการกระทำโดยความพลั้งเผลอหรือรู้เท่าไม่ถึงการณ์ และมีการวางแผนศึกษาเทคนิค วิธีการประกอบอาชญากรรมโดยมีการไตร่ตรองไว้ก่อน อาชญากรมืออาชีพนี้นับว่าแบ่งเป็น 3 คดี คือ

1. อาชญากรมืออาชีพคดีเกี่ยวกับทรัพย์สิน หมายถึง อาชญากรมืออาชีพที่กระทำผิดในคดีลักทรัพย์ ปล้นทรัพย์ ชิงทรัพย์

2. อาชญากรมืออาชีพคดีมีอุปนิสัยรับจ้าง หมายถึง อาชญากรมืออาชีพที่รับจ้างฆ่าผู้อื่นโดยการใช้อาวุธปืนยิง

3. อาชญากรมืออาชีพคดีอาญาเสพติด หมายถึง อาชญากรมืออาชีพที่เป็นผู้ค้ายาเสพติดรายใหญ่ ผู้ค้ายาเสพติดรายย่อย ผู้ค้าส่ง และผู้ที่รับจ้างขนลำเลียงยาเสพติด

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้ศึกษาจึงใช้วิธีสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง จากกลุ่มประชากรที่เป็นนักโทษเด็ดขาดที่มีลักษณะของการเป็นอาชญากรมืออาชีพนับว่าถี่ถ้วนแล้วข้างต้นจำนวน 45 คน จากเรือนจำ/ทัณฑสถานในแต่ละภาครวมจำนวน 7 แห่ง คือ เรือนจำกลางบางขวาง

เรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานคร เรือนจำกลาง เชียงใหม่ เรือนจำกลางอุดรธานี เรือนจำกลาง อุบลราชธานี เรือนจำจังหวัดภูเก็ต เรือนจำกลาง ชลบุรี ในประเภทคดีดังต่อไปนี้

1. คดีความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ จำนวน 15 คน
2. คดีมีมือปืนรับจ้าง จำนวน 15 คน
3. คดีจำหน่ายยาเสพติด จำนวน 15 คน

4 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ

1. แบบสอบถามที่ผู้ศึกษาได้สร้างขึ้น จากการตรวจสอบเอกสาร ทฤษฎี ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. แบบทดสอบมาตรฐานทางจิตวิทยา เพื่อทดสอบลักษณะบุคลิกภาพ ซึ่งประกอบด้วย แบบทดสอบบุคลิกภาพ 16PF และแบบทดสอบ S.C.T. (Sentence Completion Test) โดยสาเหตุที่ผู้ศึกษาเลือกใช้แบบทดสอบทั้ง 2 อย่างนี้ เพราะสามารถบอกได้ถึงแนวโน้มของลักษณะบุคลิกภาพและภาวะสุขภาพจิต เช่น การปรับตัว การควบคุมตัวเอง ความเครียด อารมณ์ซึมเศร้า เป็นต้น

5 การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาตรวจให้คะแนน หาค่าร้อยละ(ค่าเฉลี่ย) S.D. (Standard Deviation) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำข้อมูลทั้งหมดมาแยกแยะหมวดหมู่ สรุป และนำเสนอตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา การวิเคราะห์ข้อมูลกระทำโดยการใช้โปรแกรม SPSS และจัดทำข้อมูลโดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ ซึ่งการนำเสนอข้อมูลจะนำข้อมูลทั้งหมดเสนอในรูปตารางประกอบคำบรรยายในส่วนของการทดสอบ

บุคลิกภาพแปลผลและวิเคราะห์ข้อมูลโดยนักจิตวิทยาคลินิก

6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ใช้ค่าอัตราส่วนร้อยละ (Percentage) ของคำถามเกี่ยวกับข้อมูลและข้อคำตอบในคำถามปลายปิดให้เลือกตอบ โดยแยกหาค่าร้อยละเป็นรายข้อ นำเสนอในรูปตารางประกอบการบรรยายข้อมูลที่ได้จากการศึกษา

2. ใช้ค่าเฉลี่ยน้ำหนักความคิดเห็นของประชากรที่ศึกษา โดยหาค่ามัธยฐานเลขคณิต (Mean) ในข้อคำตอบของคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่าทุกข้อ

3. ใช้ค่าการกระจายน้ำหนักของคำตอบ โดยการหาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

■ ขอบเขตขอบการวิจัย

การศึกษานี้จะเน้นการศึกษาถึงเบื้องหลังชีวิตของอาชญากรมีอาชีพในด้านต่างๆ คือ ปัจจัยภูมิหลัง คือ อายุ ภูมิลำเนา ระดับการศึกษา สถานภาพ ศาสนาที่นับถือ อาชีพก่อนต้องโทษ รายได้ก่อนต้องโทษ ภาระค่าใช้จ่ายและหนี้สิน ประวัติเกี่ยวกับการประกอบอาชีพ ประวัติเกี่ยวกับชีวิตครอบครัวในวัยเด็ก การเคยถูกจับกุม ดำเนินคดีของสมาชิกในครอบครัว สภาพความเป็นอยู่สภาพแวดล้อมในชุมชนที่อยู่อาศัย วิถีชีวิต แนวทางในการดำเนินชีวิต รอยสัก พฤติกรรมการเสพติด การเล่นเกมพนัน และการเที่ยวในสถานเริงรมย์ นอกจากนี้ ยังศึกษาถึงข้อมูลเกี่ยวกับการกระทำผิดและเทคนิควิธีการที่ใช้ในการกระทำผิด ปัจจัยที่เป็นแรงผลักดันสู่การเป็นอาชญากรมีอาชีพ และลักษณะบุคลิกภาพของ

อาชญากรมืออาชีพร โดยศึกษาทั้งในเชิงสำรวจ และกรณีศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างอาชญากรมืออาชีพ 3 คดี คือ คดีเกี่ยวกับทรัพย์สิน คดีมือปืนรับจ้าง คดียาเสพติด

■ ผลประกอบการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “เบื้องหลังชีวิตของอาชญากรมืออาชีพ” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาดังเบื้องหลังชีวิตของอาชญากรมืออาชีพ ใน 3 ประเภทคดี คือ คดีความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน คดีมือปืนรับจ้าง และคดียาเสพติด ปัจจัยที่เป็นแรงผลักดันสู่การเป็นอาชญากรมืออาชีพ ลักษณะบุคลิกภาพ และเพื่อแสวงหาแนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการก่ออาชญากรรม โดยทำการศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างนักโทษเด็ดขาดที่มีลักษณะของการเป็นอาชญากรมืออาชีพผิดพฤติกรรมกระทำความผิดเป็นอาชีพเพื่อหารายได้กระทำความผิดซ้ำตั้งแต่ 3 ครั้งขึ้นไปทั้งที่ถูกจับกุมและไม่ถูกจับกุมแยกเป็นแต่ละประเภทคดี ๆ ละ 15 คน รวม 45 คน จากเรือนจำรวม 7 แห่ง คือ เรือนจำกลางบางขวาง เรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานคร เรือนจำกลางเชียงใหม่ เรือนจำกลางอุดรธานี เรือนจำกลางอุบลราชธานี เรือนจำจังหวัดภูเก็ต เรือนจำกลางชลบุรี โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) แบบทดสอบบุคลิกภาพ 16 PF (The Sixteen Personality Factors Questionnaire) แบบทดสอบ S.C.T. (Sentence Completion Test) และแบบสัมภาษณ์เชิงลึกเป็นการศึกษารายกรณี (Case Study) รวม 6 ราย ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) และการแปลผลการทดสอบบุคลิกภาพโดยนักจิตวิทยาคลินิก ซึ่งปรากฏผลการศึกษาดังต่อไปนี้

กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 31-40 ปี อยู่ในช่วงวัยผู้ใหญ่ตอนกลางซึ่งเป็นวัยทำงาน มีระดับการศึกษาต่ำในระดับประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษาตอนต้นเป็นจำนวนเท่ากัน สถานภาพสมรส/อยู่ร่วมกัน นับถือศาสนาพุทธ ประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป ลักษณะงานที่ทำส่วนใหญ่เป็นงานที่ต้องใช้แรงงาน รองลงมา ประกอบอาชีพผิดกฎหมาย มีรายได้ต่อเดือนก่อนต้องโทษ 15,000 บาทขึ้นไป มีสมาชิกครอบครัวในวัยเด็กจำนวน 5-6 คน ครอบครัวมีฐานะปานกลาง จากผลการทดสอบทางจิตวิทยาด้วยแบบทดสอบบุคลิกภาพ S.C.T. พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ทุกประเภทคดีมีสัมพันธภาพที่ไม่ดีระหว่างบิดามารดา หรือระหว่างบิดาและตนเอง โดยมักจะกล่าวน้อยใจบิดาที่ขบถต่าหนิ ไม่มีเวลาให้กับครอบครัว และกล่าวถึงครอบครัวที่ไม่อบอุ่น ที่พักอาศัยส่วนใหญ่จะอาศัยอยู่ในเมืองซึ่งจะอาศัยอยู่กับผู้อื่นโดยที่ตนเองไม่ต้องจ่ายค่าเช่า เช่น อยู่บ้านเพื่อน อยู่บ้านญาติ อยู่บ้านพ่อแม่ และต้องย้ายที่อยู่อาศัยและที่ทำกินบ่อยครั้ง ส่วนสภาพแวดล้อมของชุมชนที่อยู่อาศัย พบว่าไม่ได้เป็นแหล่งที่มีการก่ออาชญากรรมสูง ยกเว้น กลุ่มคดียาเสพติดส่วนใหญ่จะอาศัยอยู่ในแหล่งที่มีผู้เสพและผู้ค้ายาเสพติดชุกชุม

ค่านิยมในการดำเนินชีวิต กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นด้วยในระดับมากที่สุดว่าปัจจัยสำคัญที่สุดในการดำเนินชีวิตคือการมีทรัพย์สินเงินทอง เพราะทำให้รู้สึกว่าคุณค่า และได้รับการยอมรับจากสังคม เห็นด้วยในระดับมากที่สุดว่าสังคมยกย่องคนรวยมากกว่าคนดี แนวทางในการดำเนินชีวิตสำหรับคดีเกี่ยวกับทรัพย์สินจะดำเนินชีวิตอยู่ไปวัน ๆ โดยไม่มีเป้าหมาย ส่วนคดีมือปืนรับจ้างและคดียาเสพติดจะดำเนินชีวิตตามแบบแผนหรือจุดมุ่งหมายที่ตนเองวางไว้ และ

ส่วนใหญ่จะดำรงชีวิตแบบต้องต่อสู้ดิ้นรน ต้องหา
เข้ากินค่า อยู่แบบพอมีพอกิน ยกเว้น คดีมือปืน
รับจ้างส่วนใหญ่ดำรงชีวิตแบบต้องต่อสู้ดิ้นรน และ
มีเงินเหลือเก็บ

การคบเพื่อนส่วนใหญ่จะมีเพื่อนที่กระทำความผิด
กฎหมายร้อยละ 86.7 โดยจะคบเพื่อนที่กระทำความผิด
กฎหมายประมาณ 1-5 คน รองลงมา คือ 15 คน
ขึ้นไป ส่วนใหญ่มีรอยสักจำนวน 1-2 แห่ง ซึ่งจะ
สักจากในเรือนจำ สาเหตุที่สักเพื่อเป็นการระบาย
ความเครียด เป็นสัญลักษณ์เพื่อสื่อความหมาย
บางอย่าง ตามแฟชั่น และเพื่อประชดชีวิต ส่วน
ใหญ่เสพติดคือ บุหรี่ เหล้า และยาบ้า จะ
เสพติดทุกวัน เริ่มเสพยาเสพติดในช่วงอายุ 13-18 ปี
ส่วนใหญ่จะไม่เล่นการพนันจำนวน 23 คนแต่เป็น
ที่นำสังเกตว่าเล่นถึง 22 คน ซึ่งเป็นตัวเลขที่ใกล้
เคียงกันมาก กลุ่มที่เล่นส่วนใหญ่จะเป็นคดีเกี่ยวกับ
ทรัพย์สินและคดียาเสพติดจะเล่นไพ่ รองลงมา
คือสล็อตเกอร์ จะใช้จ่ายในการเล่นแต่ละครั้ง 1,000
- 10,000 บาท โดยจะเล่นนาน ๆ ครั้ง ส่วนใหญ่
เที่ยวในสถานบันเทิง คือ ดิสโก้เธค รองลงมา
คือ คาเฟ่ ผับ อาบอบนวด ใช้จ่ายเงินในการเที่ยว
แต่ละครั้ง 1,000-5,000 บาท จะเที่ยวทุกสัปดาห์
เริ่มเที่ยวในช่วงอายุ 16-21 ปี

ในวัยเด็กส่วนใหญ่ไม่เคยถูกศาลเยาวชนและ
ครอบครัวกลางลงโทษหรือศาลโทษ ซึ่งส่วนใหญ่
จะเคยถูกจับกุมดำเนินคดี 2-4 ครั้ง แต่ทำผิดจริง
ทั้งที่เคยถูกจับกุมและไม่เคยถูกจับกุมจำนวน 100
ครั้งขึ้นไป ส่วนใหญ่มีความเห็นว่าผลตอบแทน
ที่ได้ในการกระทำความผิดต้องคุ้มค่ากับความเสีย
เสมอ โดยเหยื่อหรือผู้เสียหายมีส่วนผลักดันให้เกิด
อาชญากรรมขึ้นในสังคมทุกวันนี้ และในการ
กระทำความผิดจะทำโดยตั้งใจ มีการวางแผน ไตร่ตรอง
ไว้ก่อนอย่างรัดกุม ส่วนใหญ่เกรงกลัวการถูก
ลงโทษ แต่กล้าที่จะทำผิดอีก เพื่อเป็นการตอบ

สนองความต้องการของตนเอง รองลงมา เพื่อ
เป็นอาชีพหลักหารายได้เลี้ยงตนเองและครอบครัว
โดยส่วนใหญ่สามารถทำสำเร็จทุกครั้ง และเคย
นำเทคนิควิธีการกระทำความผิดกฎหมายที่ได้รับการ
ถ่ายทอดแนะนำจากเพื่อนนอกเรือนจำไปใช้ในการ
ก่ออาชญากรรม ส่วนใหญ่จะทำงานกับพรรคพวก
จำนวน 1-2 คน จะทำทุกครั้งที่มีโอกาสเหมาะสม
ลักษณะการกระทำความผิดคดีเกี่ยวกับทรัพย์สิน คือ การ
ลักทรัพย์ ปล้นทรัพย์ ปล้นร้านทอง มอมยาแล้ว
ปล้น คดีมือปืนรับจ้าง คือ การรับจ้างฆ่าคน คดี
ยาเสพติด คือ เป็นผู้ค้ารายย่อย ผู้ค้าส่ง ผู้ค้าราย
ใหญ่ และผู้รับจ้างขนลำเลียงยาเสพติด ปัจจัยที่
เป็นแรงผลักดันสู่การเป็นอาชญากรมืออาชีพของ
กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดส่วนใหญ่ คือ ความต้องการ
ทรัพย์สินเงินทอง รองลงมาคือ เพื่อนชักชวนและ
ต้องการให้เพื่อนยอมรับ และเพื่อความท้าทาย
สนุก ตื่นเต้น

ลักษณะบุคลิกภาพส่วนใหญ่จะมีปัญหาใน
เรื่องบุคลิกภาพและปัญหาสุขภาพจิต คือ มี
บุคลิกภาพที่ขบถพึ่งพิงผู้อื่น ถูกชักจูงได้ง่าย ไม่มี
ความสุขในชีวิต การปรับตัวไม่ดี ไม่ค่อยมีความ
คิดสร้างสรรค์ รู้สึกด้อยกว่าผู้อื่น ไม่เป็นตัวของตัวเอง
มักยึดติดกับกลุ่ม ควบคุมตัวเองได้ไม่ดี
ไม่มีวินัยในตนเอง ไม่ทำตามกฎ ขอบฝ่าฝืน
กฎระเบียบ ทำตามสิ่งที่ตนเองต้องการโดยไม่
คำนึงถึงกฎเกณฑ์ของสังคม ขาดความมั่นคงทาง
อารมณ์ มีอารมณ์เศร้า เครียด และวิตกกังวล
ง่ายได้ง่าย และกลุ่มตัวอย่างอาชญากรมืออาชีพ
คดีมือปืนรับจ้างจะพบว่ามีความก้าวร้าวมากที่สุด
เมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มอื่น ๆ

■ ข้อเสนอแนะแบบผู้ตอบบีบี

ในการป้องกันและแก้ไขไม่ให้เกิดกลับมากระทำผิดซ้ำอีกแยกเป็น 4 ด้าน

1. ด้านตัวผู้ต้องขังเอง เห็นว่าต้องพร้อมที่จะปรับเปลี่ยนตัวเองเพื่อดำเนินชีวิตไปในแนวทางที่ถูกต้อง การจะหันกลับไปกระทำผิดซ้ำอีกครั้งหรือไม่ขึ้นอยู่กับตัวผู้ต้องขังเป็นสำคัญ ซึ่งจะต้องพอใจในสิ่งที่ตนเองมีอยู่ ต้องเอาชนะใจตัวเอง ต้องใจแข็ง ไม่หวั่นไหวต่อสิ่งยั่วยุต่างๆ เพื่อจะได้ไม่หันกลับมากระทำผิดอีก ผู้ที่ติดยาเสพติดต้องเลิกยาเสพติดให้ได้ก่อนเป็นอันดับแรก และกลับไปอยู่ในสังคมชนบทโดยอยู่อย่างพอเพียง และต้องอยู่ห่างจากกลุ่มเพื่อนหรือผู้ที่กระทำผิดที่จะชักจูงให้หันกลับไปกระทำผิดอีก

2. ด้านครอบครัว ต้องให้ความรัก คอยดูแลเอาใจใส่ ไม่ทอดทิ้ง หรือแสดงให้เห็นว่าให้โอกาส และไม่แสดงความรังเกียจ เพราะถ้ากลับไปแล้วคนในครอบครัวไม่ต้อนรับก็เหมือนไม่มีที่พึ่งพิงทางใจ ขาดกำลังใจ

3. ด้านสังคม สังคมควรให้โอกาส ไม่ตีตราว่าเป็นคนเลวคนकु และให้โอกาสในการรับเข้าทำงาน รัฐบาลควรเร่งดำเนินการปราบปรามเรื่องยาเสพติดอย่างจริงจังเพื่อให้ยาเสพติดหมดไปจากสังคม

4. ด้านกรมราชทัณฑ์ ผู้ต้องขังส่วนใหญ่ต้องการให้เรือนจำเปิดโอกาสให้มีการฝึกวิชาชีพระยะยาวที่มีหลากหลายมากขึ้น เพื่อให้เกิดทักษะจริงๆ จะได้นำไปประกอบอาชีพได้จริง จัดโปรแกรมการแก้ไขผู้ต้องขังและให้ผู้ต้องขังได้เข้ารับการฝึกอบรมอย่างจริงจังและทั่วถึง ให้งานสนับสนุนออกไปประกอบอาชีพที่สุจริต ต้องการให้กรมราชทัณฑ์ช่วยในการประชาสัมพันธ์ให้สังคมภายนอกให้โอกาสแก่ผู้ต้องขังที่กลับตัวได้แล้ว

■ ข้อเสนอแนะแบบคณะวิจัย

เนื่องจากปัญหาการกระทำผิดซ้ำเกิดจากสถาบันครอบครัวไม่เข้มแข็ง การขาดการศึกษา การยุ่งเกี่ยวกับอบายมุข ดังนั้น จึงเห็นควรมีแนวทางในการป้องกันแก้ไขปัญหาการกระทำผิดซ้ำ ดังนี้

1. กรมราชทัณฑ์ควรจัดโปรแกรมแก้ไขปรับเปลี่ยนทัศนคติและค่านิยมของอาชญากรมีอาชีพให้เป็นไปในแนวทางที่ถูกต้องดีงาม หลีกเลี่ยงอบายมุข รู้จักวิธีแก้ปัญหาและการตัดสินใจ

2. เนื่องจากครอบครัวของผู้ต้องขังมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการจะช่วยเหนี่ยวรั้งไม่ให้อาชญากรมีอาชีพที่พ้นโทษหันกลับไปกระทำผิดซ้ำอีก ดังนั้น กรมราชทัณฑ์ควรจะมีการจัดกิจกรรมครอบครัวสัมพันธ์เพื่อเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างผู้ต้องขังและสมาชิกในครอบครัวเพื่อให้เกิดความเข้าใจกันมากยิ่งขึ้น

3. ควรจัดกิจกรรมเพื่อแก้ปัญหาเรื่องบุคลิกภาพ และปัญหาสุขภาพจิตของผู้ต้องขัง เช่น การเสริมสร้างความรู้สึกลึกซึ้งในตนเอง กระตุ้นให้เห็นคุณค่าของตนเอง การพัฒนาจิตใจ อารมณ์ สังคม การจัดความเครียด ฯลฯ

4. ด้านการแก้ไขผู้ต้องขังควรเน้นการฝึกวิชาชีพที่ตรงกับตลาดแรงงานรวมทั้งช่วยหาแหล่งงานและเงินทุนสนับสนุนให้ผู้ต้องขังออกไปประกอบอาชีพหลังพ้นโทษ

5. ในเรื่องรอยสัก พบว่า อาชญากรมีอาชีพส่วนใหญ่มีรอยสักโดยสักจากในเรือนจำ ดังนั้น ในเรือนจำควรมีการป้องกันมิให้มีการสักลอกสัก รวมทั้งประชาสัมพันธ์ให้ผู้ต้องขังทราบถึงโทษและพิษภัยของการสัก

6. จากการศึกษา พบว่า อาชญากรมีอาชีพส่วนใหญ่จะเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับอบายมุขเกือบ

ทุกประเภท เช่น การเสเพลเสพติด การคบคนชั่ว การเที่ยวกลางคืน การเกี้ยวพาราสี ฯลฯ ดังนั้น ควรมีการอบรมผู้ต้องขังในเรื่องศีลธรรม จริยธรรม การยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียง หลีกเลียงจากอบายมุข ตั้งแต่เริ่มเข้าไปในเรือนจำจนกระทั่งพ้นโทษเพื่อให้เกิดการพัฒนาจิตใจที่ดีงาม

7. รัฐควรมีนโยบายในการป้องกันอาชญากรรมโดยสร้างสถาบันครอบครัวที่เข้มแข็ง ส่งเสริมการศึกษา แก้ไขปัญหาเสเพลติด ควบคุมแหล่งอบายมุขอย่างจริงจังเพื่อป้องกันสังคมจากอาชญากรรม

8. รัฐควรจัดรณรงค์ให้ประชาชนทุกคนสามารถป้องกันตนเองไม่ให้ตกเป็นเหยื่อของอาชญากร โดยระมัดระวังทรัพย์สินของตนเอง และไม่เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับนักเลง อันธพาล ใช้ชีวิตอยู่อย่างพอเพียง

